

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологічний профайлінг

вид дисципліни, шифр за ОП	<i>вибіркова</i>
семестр	<i>2</i>
кількість кредитів ЄКТС	<i>4</i>
форма підсумкового контролю	<i>диференційований залік</i>
мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>
кафедра	<i>кафедра психології, педагогіки і мовної підготовки</i>

для здобувачів вищої освіти:

рівень вищої освіти	<i>другий (магістерський)</i>
спеціальність	<i>для усіх спеціальностей</i>
форма навчання	<i>денна</i>

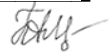
2024 – 2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Розробники:

Оксана РЕЗВАН, доктор пед. наук, професор, завідувач кафедри _____

Альона ПРИХОДЬКО, кандидат пед. наук, доцент, доцент кафедри _____

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології, педагогіки і мовної підготовки

Протокол від «19» серпня 2024 року № 1

Протокол НМР №3 від 27.11.24 р.

Заступник декана факультету ГНМК

**Ольга ГАВРИЛЮК, ст. викл. кафедри геотехніки,
підземних споруд та гідротехнічного будівництва**

1. Мета дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «**Психологічний профайлінг**» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної форми навчання усіх спеціальностей є формування системи знань щодо психологічних методів оцінювання та прогнозування поведінки фахівця з метою верифікації інформації без застосування спеціальних пристроїв (детектора брехні); вироблення умінь здійснення оперативної психодіагностики особистості із прогнозуванням вербальних та невербальних особливостей її поведінки у системах: «людина-людина», «людина-люди» та «люди-люди».

2. Міждисциплінарні зв'язки

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на базові знання з психології, які здобувачі вищої освіти отримали під час вивчення дисциплін соціально-гуманітарного циклу: загальна психологія, соціологія.

3. Результати навчання

Програмний результат навчання	Методи навчання	Форми оцінювання	Результати навчання за дисципліною
Оцінювати та прогнозувати поведінку фахівця з метою розроблення стратегії ефективного управління персоналом, визначення тактик переговорного процесу та HR-менеджменту	словесні (розповідь-пояснення, бесіда); наочні (ілюстрація, демонстрація, відео, аудіо); практичні (вправи, презентації, тестування)	усне та письмове опитування, письмовий контроль (контрольні роботи, письмовий звіт тощо), диференційований залік	Знати основні категорії та поняття дисципліни; основний зміст усіх розділів курсу; Опанувати комплекс психологічних методів аналізу, прогнозування та корегування вербальної, невербальної поведінки особистості; Здійснювати оперативну

			психодіагностику фахівця (співробітника, пошукувача, бізнес-партнера) на основі ознак зовнішності, вербальної та невербальної поведінки з метою розроблення стратегії ефективного управління персоналом, визначення тактик переговорного процесу та HR-менеджменту
--	--	--	--

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Профайлінг як галузь психологічного знання

Основні напрями та тенденції психологічного профайлінгу. Базові інструменти профайлінгу.

Психологія правди та брехні. Поняття «стратегія брехні». Різновиди брехні (замовчування, викривлення). Маркери брехні.

Психофізіологічні основи розпізнавання брехні за допомогою поліграфу.

Змістовий модуль 2. Оперативна психодіагностика особистості

Суть поняття «невербальна поведінка». Верифікація інформації на основі «зчитування» емоцій людини.

Засоби невербального спілкування (паралінгвістичні, екстралінгвістичні, тактильно-кінестетичні, ольфакторні та кінетичні). Оцінка невербальних маркерів брехні в комунікаціях як кодування справжніх намірів. Конгруентність та неконгруентність слів і жестів як критерії розпізнавання брехні.

Основні, додаткові та другорядні невербальні маркери брехні.

Типова та нетипова невербальна поведінка брехуна.

Алгоритм детекції брехні: внс, вербальні та невербальні ознаки.

Аналіз вербальних сигналів: визначення маркерів брехні у мовленні (форми брехні).

Оперативна психодіагностика особистості за допомогою створення психологічного портрету (профілю) людини.

Змістовий модуль 3. Стратегії та тактики спілкування у психологічному профайлінгу

Базові стратегії спілкування профайлера. Бесіда-опитування у детекції брехні.

Маніпулятивні стратегії і тактики у психологічному профайлінгу

Правила ведення «жорстких переговорів». Техніки маніпулювань та контрманіпулювань. Методи виявлення прихованого маніпулювання.

Стратегії та тактики маніпулятивного спілкування залежно від сфер застосування профайлінгу.

5. Структура навчальної дисципліни і розподіл часу

Змістові модулі	Кількість годин				
	усього	лек.	практ.	лаб.	сам. роб.
МОДУЛЬ (семестр)	120	16	32	-	72
Змістовий модуль 1	55	6	16	-	33
Змістовий модуль 2	25	6	8	-	11
Змістовий модуль 3	25	4	8	-	13
Підсумковий контроль	15	-	-	-	15

6. Теми лекцій

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
Змістовий модуль 1. Методологічні засади профайлінгу		
Тема 1. Профайлінг як галузь психологічного знання	Предмет профайлінгу. Історія, сфери застосування. Різновиди профайлінгу. Профайлінг для бізнесу. Основні напрями та основні концепції психології профайлінгу (базові інструменти): основні: оперативна психодіагностика (визначення психотипу людини, базової лінії поведінки); безінструментальна детекція брехні; додаткові: психолінгвістика, нейролінгвістичне програмування, біопсихологія, жорсткі переговори, маніпуляції та контрманіпуляції, трансів та гіпнотехнології, вербовка та	2

	нетворкінг, графологія, фізіономіка, соціальна інженерія. Спеціалісти з профайлінгу (поліграфолог, профайлер-верифікатор, психофізіолог, спеціалісти з поведінкової та вікової психології, графолог, HR-спеціалісти) .	
Тема 2. Детекція брехні, або верифікація інформації	«Брехня», «верифікація», «правда»: сутність термінів. Різновиди брехні (замовчування, викривлення). Поняття «стратегія брехні». Популярні міфи про методи розпізнавання брехні. Алгоритми верифікації інформації. Конгруентність та неконгруентність слів і жестів як критерії розпізнавання брехні. Типи людей, схильних до брехні (маніпулятори, актори, адаптери).	2
Тема 3. Інструментальний профайлінг (поліграф)	Канали інтерпретації поведінки людини: вегетативна нервова система (поліграф), міміка, жести, поведінка, мовлення, дихання. Хто такий поліграфолог. Кваліфікаційна характеристика професії «поліграфолог»	2
Змістовий модуль 2. Оперативна психодіагностика особистості		
Тема 4. Психодіагностика та прогнозування поведінки людини на основі аналізу ознак невербальної поведінки	Верифікація інформації на основі «зчитування» емоцій людини. Емоційний інтелект. Аналіз жестів, пози, ходи, міміки людини у психологічному профайлінгу. Типова та нетипова поведінка брехуна	2
Тема 5. Психодіагностика та прогнозування поведінки людини на основі аналізу ознак вербальної поведінки	Основні ознаки усного та писемного мовлення. Психолінгвістичні закономірності мови, що використовуються для оцінювання достовірності повідомлень. Вербальні ознаки правди та брехні. Мовленнєві патерни в контексті детекції брехні	2
Тема 6. Психодіагностика особистості	Психодіагностика особистості за допомогою створення психологічного портрету (профілю) людини: мотиви, схильності, темперамент і характер.	2

	Іманентні (стійкі) риси характеру людини, акцентуації характеру. Базова лінія поведінки людини. Аналіз почерку та підпису (графологія) для створення психологічного портрету людини. Цифровий «слід» людини. Визначення психотипу особистості у роботі профайлера. Модель створення психологічного портрету (профілю) людини	
Змістовий модуль 3. Стратегії та тактики спілкування у психологічному профайлінгу		
Тема 7. Базовий алгоритм спілкування профайлера	Застосування технології small talk для виявлення базової поведінки людини, словесне «ведення» бесіди за принципом ускладнення та переформулювання запитань, аналіз достовірності висновків бесіди. Правила постановки запитань у психологічному профайлінгу. Психосеміотика спілкування. Гіпнотехнології у профайлінгу	2
Тема 8. Маніпулятивні стратегії і тактики у психологічному профайлінгу	Види маніпуляцій у психологічному профайлінгу. «Жорсткі переговори». Техніки маніпуляцій та контрманіпуляцій. Стратегії та тактики спілкування залежно від сфер застосування профайлінгу.	2
Усього		16

7. Теми практичних занять

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
Змістовий модуль 1. Методологічні засади профайлінгу		
Тема 1. Профайлінг як галузь психологічного знання	Різновиди профайлінгу. Основні напрями та основні концепції психології профайлінгу (базові інструменти): основні: оперативна психодіагностика (визначення психотипу людини, базової лінії поведінки); безінструментальна детекція брехні;	4

	додаткові: психолінгвістика, нейролінгвістичне програмування, біопсихологія, жорсткі переговори, маніпуляції та контрманіпуляції, трансів та гіпнотехнології, вербовка та нетворкінг, графологія, фізіономіка, соціальна інженерія. Спеціалісти з профайлінгу (поліграфолог, профайлер-верифікатор, психофізіолог, графолог, HR-менеджер).	
Тема 2. Детекція брехні, або верифікація інформації	«Брехня», «верифікація», «правда»: сутність термінів. Різновиди брехні (замовчування, викривлення). Поняття «стратегія брехні». Популярні міфи про методи розпізнавання брехні. Алгоритми верифікації інформації. Конгруентність та неконгруентність слів і жестів як критерії розпізнавання брехні. Типи людей, схильних до брехні (маніпулятори, актори, адаптери).	8
Тема 3. Інструментальний профайлінг (поліграф)	Канали інтерпретації поведінки людини: вегетативна нервова система (поліграф), міміка, жести, поведінка, мовлення, дихання. Хто такий поліграфолог. Кваліфікаційна характеристика професії «поліграфолог»	4
Змістовий модуль 2. Оперативна психодіагностика особистості		
Тема 4. Психодіагностика та прогнозування поведінки людини на основі аналізу ознак невербальної поведінки	Верифікація інформації на основі «зчитування» емоцій людини. Емоційний інтелект. Аналіз жестів, пози, ходи, міміки людини у психологічному профайлінгу. Типова та нетипова поведінка брехуна	2
Тема 5. Психодіагностика та прогнозування поведінки людини на основі аналізу ознак вербальної поведінки	Основні ознаки усного та писемного мовлення. Психолінгвістичні закономірності мови, що використовуються для оцінювання достовірності повідомлень. Вербальні ознаки правди та брехні. Мовленнєві патерни в контексті детекції брехні	2

Тема Психодіагностика особистості	6. Психодіагностика особистості за допомогою створення психологічного портрету (профілю) людини: мотиви, схильності, темперамент і характер. Іманентні (стійкі) риси характеру людини, акцентуації характеру. Типи мислення. Прогнозування поведінки людини з нестандартним типом мислення. Базова лінія поведінки людини. Аналіз почерку та підпису (графологія) для створення психологічного портрету людини. Цифровий «слід» людини. Визначення психотипу особистості у роботі профайлера. Модель створення психологічного портрету (профілю) людини	4
Змістовий модуль 3. Стратегії та тактики спілкування у психологічному профайлінгу		
Тема 7. Базовий алгоритм спілкування профайлера	Застосування технології small talk для виявлення базової поведінки людини, словесне «ведення» бесіди за принципом ускладнення та переформулювання запитань, аналіз достовірності висновків бесіди. Правила постановки запитань у психологічному профайлінгу. Психосеміотика спілкування. Гіпнотехнології у профайлінгу	4
Тема 8. Маніпулятивні стратегія і тактика у психологічному профайлінгу	Види маніпуляцій у психологічному профайлінгу. «Жорсткі переговори». Техніки маніпуляцій та контрманіпуляцій. Стратегії та тактики спілкування залежно від сфер застосування профайлінгу. 1. Бізнес-профайлінг та кадровий профайлінг. Компетенції аналітиків систем управління та організації, hr-менеджерів: здатність скласти психологічний профіль співробітника, виявляти ознаки брехні на етапі співбесіди та при комунікації із співробітниками, аналізувати акцентуації \ особливості	4

	характеру за профілем людини у соціальних мережах, готувати сценарій спілкування із потенційним кандидатом на посаду.	
Усього		32

8. Індивідуальне завдання (ІЗ) не передбачено

9. Методи контролю та порядок оцінювання результатів навчання

Під час освітнього процесу його учасники повинні дотримуватись вимог законодавства України, внутрішніх нормативних документів Університету та принципів і правил академічної доброчесності. (Положення про академічну доброчесність та систему запобігання академічному плагіату).

Результати навчання, здобуті у неформальній та/або інформальній освіті визнаються згідно з Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова

Поточний контроль (усне або письмове опитування) проводиться на кожному занятті. За його допомогою перевіряється рівень формування навичок і умінь у засвоєнні окремих частин теми.

Проміжний контроль (контрольна робота, есе) проводиться на завершальному етапі вивчення кожного змістового модуля.

Підсумковий контроль (диференційований залік) проводиться наприкінці семестру на завершальному етапі вивчення модуля.

Структура навчальної дисципліни і розподіл балів

Змістові модулі	Максимальна кількість балів				
	усього	практ.	лаб.	самостійна робота	
				завдання	модульний контроль
МОДУЛЬ (номер)	100				
Змістовий модуль 1	20	9	-	3	8
Змістовий модуль 2	20	9	-	3	8
Змістовий модуль 3	30	14	-	6	10
Підсумковий семестровий контроль	30	-	-	-	-

Види завдань, засоби контролю і максимальна кількість балів

Змістовий модуль 1	20
Практичне заняття №1. Повідомлення за темою заняття (усний звіт)	1
Практичне заняття №2. Повідомлення за темою заняття (усний звіт)	1
Практичне заняття №3. Повідомлення за темою заняття (усний звіт)	1
Практичне заняття №4. Повідомлення за темою заняття (усний звіт)	1
Практичне заняття №5. Повідомлення за темою заняття (усний звіт)	1
Практичне заняття №6. Повідомлення за темою заняття, робота з кейсами (усний звіт)	1
Практичне заняття №7. Повідомлення за темою заняття, робота з кейсами (усний звіт)	1
Практичне заняття №8. Повідомлення за темою заняття, робота з кейсами (усний звіт)	2
Завдання до самостійної роботи №1. Психологічне дослідження-спостереження (усний звіт)	3
Тест за теоретичним матеріалом ЗМ1 (тест у google формі)	8
Змістовий модуль 2	20
Практичне заняття №9. Психологічний портрет особистості (за вибором), (виконане завдання)	2
Практичне заняття №10. Визначення психотипу (робота з кейсами), (виконане завдання)	3
Практичне заняття №11. Дібрати приклади акцентуації характеру з творів художньої літератури та відомих особистостей (виконане завдання)	2
Практичне заняття №12. Робота з кейсами (виконане завдання)	2
Завдання до самостійної роботи №2. Дослідження «Визначення психотипу відомих особистостей»	3
Тест за теоретичним матеріалом ЗМ2 (тест у google формі)	8
Змістовий модуль 3	30
Практичне заняття №13. Виконання завдань на визначення типів маніпуляторів та маніпулятивної поведінки (виконане завдання)	4
Практичне заняття №14. Робота з кейсами (моделювання та прогнозування ситуацій), (виконане завдання)	6
Практичне заняття №15-17. Виконання ситуативних завдань (за вибором), (виконане завдання)	4
Завдання до самостійної роботи №3. Психологічний сценарій діяльності hr-менеджера (переговорного процесу) за визначеним алгоритмом (за вибором) (усний звіт)	6
Тест за теоретичним матеріалом ЗМ3 (тест у google формі)	10
Підсумковий контроль – диф. залік	30
Теоретичне питання	10
Практичне завдання	10

Робота з кейсами (створення психологічного профілю)	10
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЕМ	100

Шкала оцінювання

100-бальна шкала	Рівень компетентності	Чотирибальна/двобальна шкала	
		екзамен	залік
90-100	високий	відмінно	зараховано
82-89	достатній	добре	
74-81			
64-73	середній	задовільно	
60-63			
35-59	низький	незадовільно	не зараховано
0-34			

Критерії оцінювання:

90-100 балів - виставляється за високий (відмінний) рівень знань (допускаються мінімальні неточності) навчального матеріалу освітнього компоненту; вміння аналізувати, використовувати набуті знання у прийнятті рішень у відповідній предметній області, застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; чітко, лаконічно, логічно, послідовно відповідати/вирішувати на поставлені запитання/завдання;

82-89 балів – виставляється за (дуже добрий) рівень знань (можлива невелика кількість неточностей) навчального матеріалу освітнього компоненту вище від середнього рівня; аргументовані відповіді/рішення на поставлені запитання/завдання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

74-81 бал – виставляється за загалом правильне (добре) розуміння навчального матеріалу освітнього компоненту; відповідати/вирішувати на поставлені запитання/завдання та застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач з певними (несуттєвими) недоліками;

64-73 бали - виставляється за посередні знання навчального матеріалу освітнього компоненту, мало аргументовані відповіді, наявність помилок у вирішенні завдань, слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач;

60-63 бали - виставляється за слабкі знання навчального матеріалу освітнього компоненту, неточні або мало аргументовані відповіді з порушенням послідовності викладення, наявність значних помилок у вирішенні завдань, слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач;

35-59 балів - виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу освітнього компоненту, суттєві помилки у відповідях/завданнях, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

0-34 бали - виставляється за незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу освітнього компоненту, нездатність відповідати/вирішувати

на поставлені запитання/завдання, невміння елементарно орієнтуватися під час розв'язання практичних задач.

10. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Дистанційний курс «Психологічний профайлінг»: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=3292>

Рекомендована література та інформаційні ресурси

1. Руль Ю. В., Мартинова Т. О. Психологія профайлінгу : навч. посіб. / Ю. В. Руль, Т. О. Мартинова. — К. : ДП Вид. дім “Персонал”, 2018. — 236 с. — Бібліогр. : с. 221–226. Режим доступу : http://maup.com.ua/assets/files/lib/book/psih_profailingu.pdf
2. Екман Пол. Терія брехні. КМ-БУКС, 2012. 320 с.
3. Наварро Джо. Словник мови тіла. Секрети невербальної комунікації. Vivat, 2021. 192 с.
4. Закон України Про інформацію від 02.10. 1992 № 42 : [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#n72>
5. Українська асоціація неінструментальної детекції брехні: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://uandl.org>
6. Тихоненко О. О. Механізми профайлінгу в сфері виявлення загроз в державній безпеці. Режим доступу : <https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/science/spetsializovani-vcheni-rady/disTykhonenka.pdf>
7. Амінів І. І., Еріашвілі Н. Д., Волинський-Басманов Ю. М., Волинський В.Ю., Каменєва М.Є.. Профайлінг. Технології запобігання протиправних дій. Навчальний посібник для ВНЗ. Гриф УМЦ «Професійний підручник». Вид. — Юніті-Дана, Закон і право, 2010.
8. Калька Н. М., Цивінська М. В., Зубач І. М. Детекція брехні у спілкуванні: соціально-психологічний аспект: навч.-метод. посібник / Н. М. Калька, М. В. Цивінська, І. М. Зубач. — Львів: ЛьвДУВС, 2017. — 120 с.